

I know of a ברייתא

אנא מתניתא ידענא –

Overview

insists that דמי כמטלטלי דמי רב נחמן; for he cites a ברייתא that supports this view. It would seem that (according to ר"נ [at least]) it is a forgone conclusion that דמי כמטלטלי דמי. There is a difficulty however in maintaining this position than in all cases דמי כמטלטלי דמי. Our תוספות will clarify this issue.

anticipates a difficulty:

אף על גב דבכמה דוכתין אשכחן דמקרקעי דמי לענין אונאה ושבועה –

Even though we find in many places that עבדים are considered as קרקע; namely, concerning deceiving¹ and oaths² that there is no אונאה by עבדים and there is no שבועה concerning עבדים. How can רב נחמן claim that אנא מתניתא ידענא that עבדים are עבדי כמקרקעי דמי when in these instances all agree that עבדי כמקרקעי דמי?!

responds:

אומר רבינו יצחק דהכא לא איירי אלא במילי דרבנן ולגבות מיתמי ומלקוחות –

The answers that here we are only discussing the status of עבדים in regards to Rabbinical matters; whether עבדים can be collected as payment from יתומים and לקוחות. This is a דרבנן matter, not a דאורייתא –

וסבר שעבודא לאו דאורייתא³ ולא גבי אלא מדרבנן –

Since רב נחמן maintains there is no lien on properties התורה; and one collects from משועבדים (יתומים) only מדרבנן. Similarly –

ולענין פרוזבול וקנין אגב דהוי נמי מדרבנן –

Concerning קנין אגב and פרוזבול, which the גמרא discusses the status of עבדים in regards to those issues, they (קנין אגב and פרוזבול) are also rabbinic enactments. There is no פרוזבול or קנין אגב מן התורה. They are both only חכמים. Therefore we can maintain that in these רבנן rulings עבדי is not דמי כמקרקעי דמי.⁴

¹ If a buyer or a seller deceive each other for more than a sixth of the value; the sale is nullified. However by קרקע even if the buyer or seller was deceived by more than a sixth of its true value the sale is valid, for אונאה לא. The same is true concerning the buying and selling of עבדים that there is no אונאה לקרקעות.

² Usually an oath is administered in cases of עד אחד or מודה במקצת, עד אחד or מודה במקצת, etc.) there is no שבועה. This is derived from a פסוק. The same applies by עבדים, that there is no שבועה.

³ See 'Thinking it over' # 1.

⁴ מדאורייתא עבדי כמקרקעי דמי, nevertheless here does not explain why even if we maintain that עבדי כמטלטלי דמי, we can maintain that עבדי כמטלטלי דמי. However in (מסכת יבמות (צט,א), there is a discussion concerning דין מדרבנן, it does not need to be understood logically), (מ"ד עבדי כמטלטלי דמי) they realized (according to the דין) that people do not depend on עבדים for collection purposes, since they can run away, die, etc. therefore the עבדים were not included in דין קרקעות. [Similar reasons may apply to other דין דרבנן such as פרוזבול and אגב.] The rule עבדי כמקרקעי דמי can be understood to mean either that עבדים are like קרקע and therefore the laws of קרקע apply to עבדים (since they are קרקע), or that the laws of קרקע apply to עבדים (on account of the עבדים) but not that עבדים are קרקע. It is possible that תוספות assumes the latter view (see אות שנא).

קנין אגב anticipates a possible difficulty and deflects it. How can we maintain that קנין אגב is מדרבנן; but –

וקרא דערים מצורות אסמכתא בעלמא היא –

There is a פסוק of ערים מצורות from which we derive קנין אגב. תוספות responds that the פסוק is merely an אסמכתא, and that קנין אגב was enacted מדרבנן.

everyone anticipates an additional difficulty with his assertion that מדאורייתא everyone agrees that עבדי כמקרקעי דמי:

ולקמן דקאמר להך לישנא דאמר עבדא כמקרקעי דמי למה לי עומדים בתוכה –

And that which the גמרא asks later; ‘according to the view which maintains דמי כמקרקעי דמי עבד, why is it necessary that the עבד is standing within the field, etc.’⁵ תוספות continues with his question –

למאן דאמר נמי כמטלטלי דמי הוה מצי למיפרך –

This same difficulty (why is it necessary for the עבדים to be בתוכה) is valid also according to the one who maintains that עבדים are דמי כמטלטלי דמי –

דהא לא חשיב כמטלטלי אלא לענין מילי דרבנן –

For even this מ"ד who maintains דמי כמטלטלי דמי he only considers עבדים to be עבדים for matters רבנן and not for תורה matters. The question that the עבדים need not be in the קרקע is based on a תורה rule (the rule of חזקה⁶), which applies to everyone, as previously stated that concerning תורה laws, all agree that עבדי כמקרקעי דמי!⁷

עבדא replies that indeed this question applies to all even to the one who maintains עבדא כמטלטלי דמי –

אלא דבלאו הכי פריך שפיר⁸ –

However the גמרא refuted this challenge without getting involved whether the question is according to everyone or only according to the one who maintains עבדא כמקרקעי דמי.

תוספות discusses an new issue:

והא דבעי למידק בפרק המוכר את הבית (בבא בתרא סח,א) –

⁵ See the bottom of this עמוד. The גמרא there established that the ברייתא which states that when a מוכר sells עבדים the rule is that עבדים קנה בקרקע קנה עבדים, that is valid only if the עבדים are standing inside this field. The גמרא challenged this assumption and asked if עבדי כמקרקעי דמי, then why is it necessary for the עבדים to be בתוכה (seemingly the ruling of שמואל should apply עיי"ש).

⁶ The גמרא asked if we maintain that עבדי כמקרקעי דמי then it is not necessary for the עבדים to be בתוכה since they are נקנה wherever they are on account of שמואל's ruling. The ruling of שמואל that by עשר מוכר לו עשר דין דאורייתא is a קונה שדות, when he makes a חזקה in one he is קונה all the שדות, is דאורייתא. Therefore since by דינים all agree that עבדי כמקרקעי דמי, it should be obvious that the עבדים (even if they are considered עבדים) do not have to be בתוכה, since by דינים דאורייתא (such as this חזקה קנין) they are considered קרקע.

⁷ The question seems to be even stronger; for the גמרא clearly states עבדא כמטלטלי דמי, which is clearly not the case according to תוספות. It is just as difficult for עבדי כמטלטלי דמי as it is for עבדי כמקרקעי דמי. See אמ"ה. (הערה 105). See also 'Thinking it over' # 2.

⁸ See אמ"ה (הערה 110).

And concerning that which the גמרא wants to infer in פרק המוכר את הבית - אי עבדא כמטלטלי דמי או כמקרקעי דמי –

Whether עבדא is כמטלטלי דמי or whether כמקרקעי קמי; the גמרא attempts to infer it -

ממתניתין דהיו בה עבדים ובהמה כולן מכורין –

From the משנה there which states that when a person sold a city and the מוכר said ‘I am selling you this city with everything which it contains’, the rule is that **if there were עבדים ובהמה inside** the city they are all sold. The גמרא there discusses whether this is because עבדא כמטלטלי דמי or כמקרקעי דמי -

ומייתי לה נמי בפרק מי שמת (שם קנ.א.) גבי מטלטלין של פלוני –

And the גמרא **also** cites this same discussion in פרק מי שמת concerning a שכיב מרע who said, ‘**my מטלטלין** should go **to him**, etc. the issue there is whether עבדים are included (depending if כמטלטלי or דמי).

תוספות comments that the discussions there -

לא שייכא הכא כלל דהתם בלשון בני אדם תלינן:

Is not relevant here at all; for there (in both places in ב"ב), the issue whether עבדי כמטלטלי or כמקרקעי דמי, **is dependent on how people speak**; when they say 'וכל אשר בה' or 'מטלטלי לפלוני' do they intend to include עבדים or not. However here we are discussing what legal status they have in regards to דינים דרבנן.

Summary

The dispute whether עבדי כמטלטלי דמי or עבדי כמקרקעי דמי is only by רבנן issues; however, we know that עבדי כמקרקעי דמי מדאורייתא.

Thinking it over

1. שעבודא לאו דאורייתא says that ר"נ maintains and therefore collecting עבדא כמטלטלי דמי and by the רבנן we maintain that מלקוחות is only מדרבנן. How, however, is ר"נ refuting עולא who maintains⁹ שעבודא דאורייתא, and therefore since מדאורייתא עבדא כמקרקעי דמי, therefore you can collect the עבדים from ?!תומים!¹⁰

2. מ"ד כמקרקעי דמי has a difficulty with גמרא states that just as the עמוד בתוכה to be עבד for the necessary why is it according to the דמי כמטלטלי דמי, since it is a קנין דאורייתא. However one can say that according to the דמי כמטלטלי דמי the two ברייתות are discussing קנין עומד בתוכה (because it is a קנין דרבנן and therefore we require אגב, which is a דנייד (מטלטלי דנייד)!¹¹

⁹ ב"ב קעה,ב

¹⁰ See: מהר"ם (הערה 75), and נח"מ.

¹¹ See: בל"י אות שגב, and אמ"ה (הערה 109), מהר"ם שי"ף.